

Toelichting privacy bij de Bibliotheek *op school* voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs

Inleiding

Bij het programma de Bibliotheek *op school* werken onderwijsinstellingen en bibliotheken intensief samen om lezen en leesplezier bij jongeren te stimuleren en (digitale) informatievaardigheden te versterken. Deze waardevolle samenwerking betekent in veel gevallen ook dat een onderwijsinstelling persoonsgegevens van leerlingen/studenten en docenten aan de Bibliotheek toevertrouwt. Hoewel in de context van privacywetgeving de onderwijsinstelling hoofdvantwoordelijk is voor het zorgvuldig verwerken van deze persoonsgegevens van leerlingen/studenten, ligt er ook bij de Bibliotheek een verantwoordelijkheid.

Sinds de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zijn er duidelijke wettelijke verplichtingen opgesteld waaraan ook bibliotheken zich moeten houden wanneer zij met persoonsgegevens werken (zie kader Achtergrond privacywetgeving en Convenant: van 3.0 naar 4.0). In dit document kun je lezen welke actie jouw Bibliotheek moet ondernemen. Aan de hand van een aantal vragen lopen we alle belangrijke kwesties met betrekking tot privacy en de Bibliotheek *op school* langs.

Deze toelichting gaat in op alle varianten van de Bibliotheek *op school* in het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs. Ben je op zoek naar documenten die van toepassing zijn op de situatie in het primair onderwijs? Kijk dan op het besloten deel van de [toolkit Digitale diensten & Privacy](#) op de website van de Bibliotheek *op school*.

NB: vanwege de complexiteit van de materie raden we aan om vroegtijdig de privacy officer van de Bibliotheek bij het proces te betrekken.

Inhoud

In dit document gaan we in op privacy-aspecten rond de Bibliotheek *op school* aan de hand van de volgende vragen:

- Vraag 1. Mijn Bibliotheek heeft al een verwerkersovereenkomst. Moet ik toch iets doen?
- Vraag 2. Heeft mijn Bibliotheek verwerkersovereenkomsten nodig?
- Vraag 3. Mijn Bibliotheek heeft een verwerkersovereenkomst nodig. Met welke partijen moet ik dit regelen?
- Vraag 4. Hoe gebruik ik de verwerkersovereenkomst 4.0 en bijlagen?
- Vraag 5. Is er voor de Monitor de Bibliotheek *op school* een verwerkersovereenkomst nodig?
- Vraag 6. Wat moet ik doen als de Bibliotheek naast de schoolbibliotheekdienst ook een regulier lidmaatschap wil aanbieden aan leerlingen/studenten?
- Vraag 7. Wat moet geregeld worden wanneer de Bibliotheek géén schoolbibliotheekdienst levert, maar de onderwijsinstelling wel gegevens aanlevert om reguliere abonnementen aan te bieden?

Achtergrond privacywetgeving en Convenant: van 3.0 naar 4.0

In 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in werking getreden, waarmee in de hele Europese Unie hetzelfde privacyregime geldt.

Belangrijke partijen binnen het Nederlandse educatieve domein hebben naar aanleiding hiervan afspraken gemaakt over de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens. Deze afspraken zijn terechtgekomen in het Convenant Digitale Onderwijsmiddelen Privacy (hierna Convenant genoemd).

Het Convenant is opgesteld zodat het in overeenstemming is met de kaders van de AVG. De nieuwste versie van het Convenant is in 2022 gepubliceerd, namelijk versie 4.0.

Met de komst van versie 4.0 is ook de verwerkersovereenkomst voor de Bibliotheek *op school* aangepast naar versie 4.0. De Convenantpartijen adviseren scholen om deze nieuwe versie als format te gebruiken voor de eigen verwerkersovereenkomsten.

Voor bibliotheken is het belangrijk om te weten dat het Convenant alleen van toepassing is op de samenwerking tussen de school en de Bibliotheek en niet op de samenwerking tussen de Bibliotheek en leveranciers van het bibliotheeksysteem.

Wat is een verwerkersovereenkomst?

Organisaties die de verwerking van persoonsgegevens uitbesteden aan een externe partij zijn in het kader van de privacywetgeving verplicht om afspraken te maken over de verwerking van deze data, bijvoorbeeld over welke gegevens worden verwerkt en welke beveiligingsmaatregelen worden getroffen. Het document waarin deze afspraken zijn vastgelegd heet een verwerkersovereenkomst.

Overeenkomsten en formulieren in de toolkit

In deze toelichting worden formulieren en overeenkomsten genoemd die je kunt vinden in het besloten deel van de [toolkit Digitale diensten & Privacy](#) op de website van de Bibliotheek *op school*. Wanneer een document in de toolkit is te vinden, wordt dit in deze toelichting met een asterisk (*) aangegeven. Voor toegang tot dit deel van de toolkit moet je inloggen. Via de POI-coördinator kun je het wachtwoord opvragen.

>> Vraag 1. Mijn Bibliotheek heeft al een verwerkersovereenkomst. Moet ik toch iets doen?

Wat je moet doen

Beoordeel of je actie moet ondernemen als je in het verleden al verwerkersovereenkomsten hebt afgesloten.

Uitleg

Heeft jouw Bibliotheek al verwerkersovereenkomsten afgesloten met scholen op basis van versie 3.0 en is er niets veranderd aan de onderlinge verhoudingen of afspraken? Dan hoef je deze overeenkomsten niet direct te vervangen. Er moeten in dat geval wel uiterlijk op 1 augustus 2026 nieuwe overeenkomsten zijn afgesloten op basis van versie 4.0. Verwerkersovereenkomsten gebaseerd op versie 1.0 of 2.0 zijn sterk verouderd en moeten daarom onmiddellijk worden vervangen door versie 4.0. Voor alle nieuwe verwerkersovereenkomsten die met onderwijsinstellingen

worden afgesloten geldt ook dat ze conform versie 4.0 moeten zijn.

NB: het Convenant is alleen van toepassing op de samenwerking tussen de onderwijsinstelling en de Bibliotheek en niet op de samenwerking tussen de Bibliotheek en leveranciers van het schoolbibliotheekstelsel. Dat betekent dat het niet verplicht is om eventueel al bestaande overeenkomsten tussen de Bibliotheek en de schoolbibliotheekstelselleverancier aan te passen. Het is echter wel aan te raden om kritisch naar de overeenkomst tussen de Bibliotheek en de schoolbibliotheekstelselleverancier te kijken, ook als er geen verplichting is deze direct te vervangen. Zie ook vraag 4.

>> Vraag 2. Heeft mijn Bibliotheek verwerkersovereenkomsten nodig?

Wat je moet doen

Beoordeel of jouw Bibliotheek verwerkersovereenkomsten nodig heeft.

Uitleg

In de context van de Bibliotheek *op school* is een verwerkersovereenkomst tussen onderwijsinstelling en Bibliotheek noodzakelijk als de Bibliotheek schoolbibliotheekdiensten¹ levert en daarbij toegang heeft tot persoonsgegevens van leerlingen/studenten en/of docenten. Daar is onder andere - maar niet uitsluitend - sprake van wanneer de Bibliotheek:

1. een schoolbibliotheekstelsel zoals schoolWise, mediatheekWise, bicatWise, V@school of V-smart levert;
2. een bibliotheekmedewerker, meestal een leesconsulent, inzet die uitleningen registreert of de leenhistorie raadpleegt;
3. een groepspas levert op naam van de docent, en/of;
4. docentgegevens (naam en contactgegevens) doorstuurt aan DESAN/Stichting Lezen voor de Monitor de Bibliotheek *op school*.

Verwerkt de Bibliotheek géén persoonsgegevens van leerlingen/studenten en/of docenten in opdracht van de onderwijsinstelling, dan hoeft er geen verwerkersovereenkomst te worden afgesloten. Hieronder gaan we in op situaties waarin de Bibliotheek wél een verwerkersovereenkomst moet afsluiten.

¹ - In dit document bedoelen we met de term "schoolbibliotheekdiensten", alle diensten en producten die door de Bibliotheek aan een onderwijsinstelling worden geleverd in het kader van de aanpak de Bibliotheek *op school*.

>> Vraag 3. Mijn Bibliotheek heeft een verwerkersovereenkomst nodig. Met welke partijen moet ik dit regelen?

Wat je moet doen

Zoek uit welke partijen betrokken zijn bij het leveren van diensten in de context van de Bibliotheek *op school* en breng in kaart met wie je een verwerkersovereenkomst moet afsluiten.

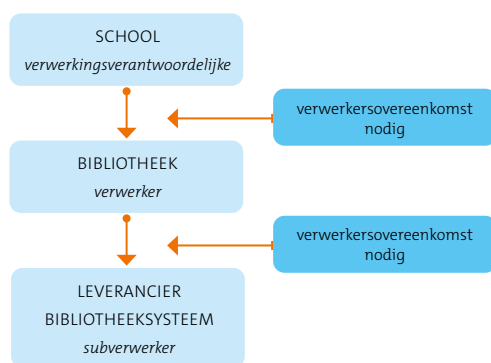
Uitleg

Heb je bij vraag 2 vastgesteld dat jouw Bibliotheek een verwerkersovereenkomst met de onderwijsinstelling nodig heeft? Dan is het belangrijk om te kijken hoe de verhoudingen liggen tussen alle partijen die betrokken zijn bij de Bibliotheek *op school*. Hoe ziet deze keten eruit? Het goed in kaart brengen van deze keten is van belang om helder te krijgen met welke partijen verwerkersovereenkomsten moeten worden afgesloten.

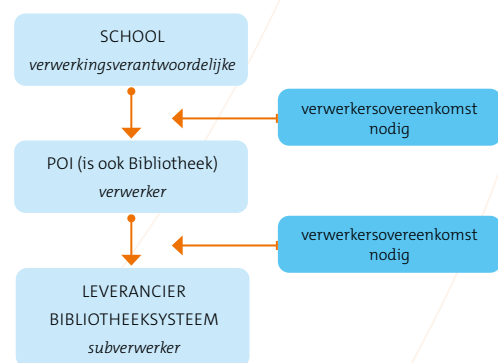
De keten kan er op verschillende manieren uitzien. We beschrijven hier de meest voorkomende varianten, maar er zijn er meer mogelijk. Welke variant ook wordt gebruikt, altijd geldt dat alle stappen in de keten goed op elkaar moeten zijn afgestemd en in samenhang moeten zijn geregeld in de verschillende verwerkersovereenkomsten.

Variant A en B

Variant A en Variant B tonen de meest eenvoudige ketens. Voor Variant A geldt dat er een verwerkersovereenkomst nodig is op basis van het Convenant tussen de onderwijsinstelling en de Bibliotheek en daarnaast een verwerkersovereenkomst tussen de Bibliotheek en de leverancier van het schoolbibliotheekstelsel. Voor Variant B geldt vrijwel hetzelfde: in deze Variant is de POI tegelijk een zelfstandige Bibliotheek en levert de POI de schoolbibliotheekdiensten rechtstreeks aan de scholen. In Variant B zijn de POI en onderwijsinstelling verantwoordelijk voor het aangaan van de verwerkersovereenkomst op basis van het Convenant.

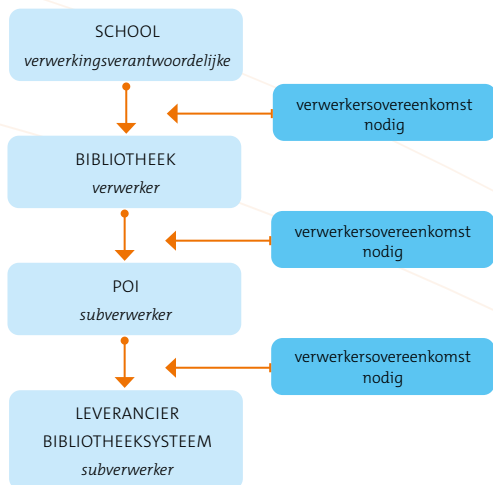
Variant A

Variant B

Variant C

Soms is de keten langer. Er komt bijvoorbeeld een schakel bij wanneer de Bibliotheek het schoolbibliotheekstelsel afneemt bij de POI. Deze situatie is weergegeven als Variant C. In deze Variant is er een verwerkersovereenkomst nodig op basis van het Convenant tussen de onderwijsinstelling en de Bibliotheek en daarnaast twee daarop afgestemde verwerkersovereenkomsten, namelijk tussen de Bibliotheek en de POI, en tussen de POI en de leverancier van het schoolbibliotheekstelsel. De POI en leverancier van het schoolbibliotheekstelsel zijn verantwoordelijk voor het aangaan van de overeenkomst tussen de POI en de leverancier.

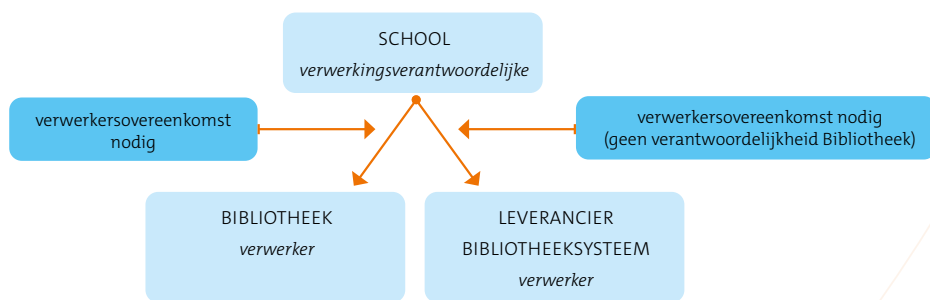
Variant C

Variant D

Bij Variant D levert de leverancier van het schoolbibliotheekstelsel rechtstreeks software aan de onderwijsinstelling, zonder tussenkomst van de Bibliotheek. Wanneer de Bibliotheek persoonsgegevens verwerkt in opdracht van de onderwijsinstelling, bijvoorbeeld omdat een leesconsulent van de Bibliotheek informatie uit het stelsel gebruikt om leerlingen/studenten te helpen nieuwe boeken te kiezen, is er een verwerkersovereenkomst nodig tussen de onderwijsinstelling en de Bibliotheek.

De verwerkersovereenkomst tussen de onderwijsinstelling en de Bibliotheek moet ook weer op basis van het Convenant zijn, maar let op: de bijlagen moeten aangepast worden aan deze verwerking. Hanteer daarvoor het blanco model*, omdat de vooraf ingevulde modellen specifiek zijn gemaakt voor de inzet van schoolbibliotheeksystemen. Lees verder bij vraag 4 over hoe je de verwerkersovereenkomst kunt inzetten.

Ook tussen de leverancier van het schoolbibliotheekstelsel en de onderwijsinstelling is een verwerkersovereenkomst nodig, maar daarbij is de Bibliotheek geen partij.

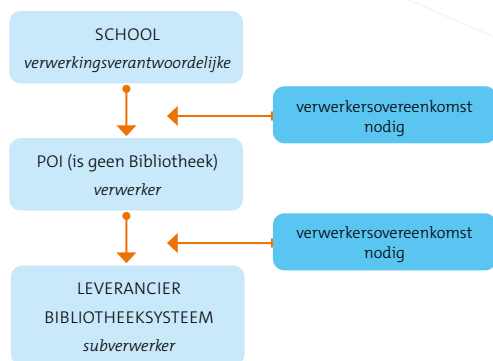
Variant D

Variant E

De laatste Variant die we hier noemen is Variant E. In deze Variant levert de POI de schoolbibliotheekdiensten rechtstreeks aan de scholen, maar is de POI geen zelfstandige Bibliotheek. In Variant E zijn de POI en onderwijsinstelling verantwoordelijk voor het aangaan van de verwerkersovereenkomst op basis van het Convenant.

Variant E lijkt op Variant B. In beide varianten levert de POI de schoolbibliotheekdiensten rechtstreeks aan de scholen. Maar er is ook een belangrijk verschil. In Variant B functioneert de POI óók als zelfstandige Bibliotheek, terwijl bij Variant E de POI niet (ook) als zelfstandige Bibliotheek functioneert.

Wanneer het vanuit deze samenwerking gewenst is dat leerlingen/studenten ook lid worden van de lokale Bibliotheek, is het vanwege de specifieke constructie van Variant E niet mogelijk de werkwijze en documenten te hanteren die bij vraag 6 worden genoemd. In plaats daarvan kunnen leerlingen zich via de reguliere manieren als lid inschrijven, zoals via de website van de Bibliotheek of aan de balie tijdens een (groeps)bezoek. Het is bij Variant E ook mogelijk de werkwijze en documenten die bij vraag 7 worden genoemd te gebruiken (ook al wordt bij vraag 7 gesproken over een situatie 'zonder schoolbibliotheekdienst/zonder de Bibliotheek op school').

Variant E

Samenwerking van groep bibliotheken met een onderwijsinstelling

Het is in theorie mogelijk om als groep bibliotheken gezamenlijk één overeenkomst aan te gaan met een onderwijsinstelling, bijvoorbeeld wanneer het werkgebied van de onderwijsinstelling het werkgebied van verschillende bibliotheken omvat. Hiervan is bij de auteurs van deze toelichting echter nog geen praktijkvoorbeeld bekend. Op voorhand is weinig te zeggen over wat geregeld moet worden om de privacywetten te volgen, omdat het sterk afhangt van de (gewenste) onderlinge afspraken.

>> Vraag 4. Hoe gebruik ik de verwerkersovereenkomst 4.0 en bijlagen?

Wat je moet doen

Zorg dat de inhoud van de verwerkersovereenkomsten en bijlagen daadwerkelijk overeenstemt met de dienstverlening die de Bibliotheek aan de onderwijsinstelling levert, en beoordeel of bestaande verwerkersovereenkomsten met subverwerkers in de keten daarop zijn afgestemd.

Uitleg

Afstemming binnen de keten

Wanneer duidelijk is welk van bovenstaande varianten (of wellicht nog een andere variant) van toepassing is op jouw Bibliotheek, kun je afleiden welke partijen een verwerkersovereenkomst afgesloten moeten hebben. Een scherp beeld van de keten is cruciaal, omdat de verwerkersovereenkomsten in de hele keten goed op elkaar moeten zijn afgestemd. Dit betekent dat de afspraken die de Bibliotheek met de onderwijsinstelling maakt, ook zijn terug te zien in de afspraken met partijen in de rest van de keten. Oftewel, wat boven in de keten wordt afgesproken met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, moet ook onderaan de keten worden waargemaakt. Spreek de verwerker(s) waarmee je een verwerkersovereenkomst afsluit hierop aan.

Het belang van goed afstemmen geldt voor zowel nieuwe overeenkomsten als bestaande: wanneer er al verwerkersovereenkomsten zijn, bekijk dan als verwerker of alle afspraken met de onderwijsinstelling ook gedekt zijn in de overeenkomst(en) met je subverwerker(s). Is dat niet het geval, maak dan nieuwe of aanvullende afspraken met de partijen in de keten en leg die vast in een nieuwe verwerkersovereenkomst of een addendum op de bestaande (zie ook vraag 1). Wellicht ten overvloede, maar de Bibliotheek is alleen verantwoordelijk voor afspraken tussen partijen waar ze zélf bij betrokken is.

Natuurlijk is alleen het afsluiten van deze overeenkomsten niet voldoende, maar moeten de afspraken die in de verwerkersovereenkomsten zijn vastgelegd ook in de praktijk worden gebracht. Verantwoordelijken in de Bibliotheek doen er verstandig aan om hierover met hun privacy officer en onderwijspecialisten en/of leesconsulenten in gesprek te gaan.

Inhoud verwerkersovereenkomst en bijlagen

De verwerkersovereenkomst* is een standaardovereenkomst onder het Convenant. Deze overeenkomst kan (alleen) worden gebruikt om afspraken te maken met de onderwijsinstelling. Tussen Bibliotheek en schoolbibliotheekstelsysteem-leverancier bestaan wellicht al verwerkersovereenkomsten, maar hierop is het Convenant dus niet van toepassing. Van de inhoud van de verwerkersovereenkomst op basis van het Convenant zelf, kan alleen worden afgeweken als in de bijlage wordt uitgelegd waarom dat noodzakelijk is. De bijlagen bij de verwerkersovereenkomst op basis van het Convenant daarentegen, zijn altijd maatwerk: het is van groot belang dat de Bibliotheek de inhoud ervan beoordeelt in relatie tot de samenwerking met en dienstverlening aan de onderwijsinstelling.

Er bestaan vier varianten van de verwerkersovereenkomst. Het is belangrijk om de verwerkersovereenkomst te kiezen die past bij de dienstverlening die de Bibliotheek levert aan de onderwijsinstelling. Drie van de vier verwerkersovereenkomsten zijn geschikt om te gebruiken wanneer de Bibliotheek (ook) het schoolbibliotheekstelsysteem levert aan de onderwijsinstelling (zoals schoolWise, mediatheekWise, bicatWise, V@school, of V-Smart). De vierde verwerkersovereenkomst is een blanco variant, die kan worden gebruikt wanneer de Bibliotheek geen schoolbibliotheekstelsysteem levert, maar wel andere verwerkingen uitvoert in opdracht van de onderwijsinstelling. Denk hierbij aan het inzetten van een leesconsulent die uitleningen registreert of de leenhistorie raadpleegt, het leveren van een groepspas op naam van de docent, en/of het doorsturen van docentgegevens aan DESAN/Stichting Lezen voor de Monitor de Bibliotheek *op school*.

Aanmelden bij het Convenant

Maak je gebruik van de verwerkersovereenkomst in de toolkit? Doorloop dan de stappen voor aanmelding op privacyconvenant.nl/aanmelden. Tijdens dit proces meld je de Bibliotheek aan als Deelnemer of Medestander van het Convenant, afhankelijk van de antwoorden die je hebt gegeven op deze webpagina. Omdat de diensten van de Bibliotheek niet als 'digitaal onderwijsmiddel' worden beschouwd, kunnen bibliotheken vermoedelijk als medestander worden gezien. De modellen in de toolkit zijn daarom gebaseerd op de verwerkersovereenkomst voor medestanders uit het Convenant.

Bijlage 1* is de **Privacy bijsluiter**. Deze bijlage is al voor een groot deel ingevuld met tekst die geldt voor veel bibliotheken. Het is altijd noodzakelijk om deze bijlage kritisch te lezen en te beoordelen of de inhoud overeenkomt met de eigen dienstverlening aan de onderwijsinstelling. Pas de inhoud van de bijlage waar nodig aan.

Bijlage 2* gaat over de getroffen **technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen**, en over hoe gehandeld wordt wanneer zich een beveiligingsincident of datalek voordoet. Dit kan verschillen per Bibliotheek en POI, dus ook hier geldt: beoordeel de inhoud nauwkeurig en pas deze waar nodig aan.

Natuurlijk moeten volgens de AVG passende technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen getroffen worden. Om dit te concretiseren werkt het Convenant met het ROSA Certificeringsschema, dat op hoofdlijn aangeeft wat je belooft ten aanzien van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van het schoolbibliotheekstelsysteem en de persoonsgegevens. De Bibliotheek kan dit Certificeringsschema gebruiken om te rapporteren over de manier waarop gegevens worden verwerkt. In paragraaf B van Bijlage 2 staat het ROSA Certificeringsschema* dat de leverancier heeft ingevuld.

Bij het invullen van de bijlagen is het van belang dat een medewerker met voldoende kennis van ICT meekijkt en beoordeelt of de inhoud aansluit bij wat de Bibliotheek levert.

>> Vraag 5. Is er voor de Monitor de Bibliotheek *op school* een verwerkersovereenkomst nodig?

Wat je moet doen

Wanneer je de verwerkersovereenkomst voor schoolWise* of V@School* gebruikt: niets. Gebruik je de blanco verwerkersovereenkomst*, dan moet je zorgen dat daarin ook alle verwerkingen die de Bibliotheek omtrent de Monitor uitvoert worden opgenomen.

Uitleg

Als het gaat om de Monitor is in veel gevallen géén afzonderlijke verwerkersovereenkomst nodig. De Bibliotheek heeft geen toegang tot de persoonsgegevens van leerlingen/studenten in de Monitor, maar krijgt alleen de geanonimiseerde resultaten te zien. De onderzoeksbureaus DESAN (bij het voortgezet onderwijs, behalve

praktijkonderwijs) en Sardes (bij het praktijkonderwijs, het mbo-breed en mbo-pwo, en de pabo) leveren de Monitors en verwerken de opgehaalde data in opdracht van Stichting Lezen. DESAN en Sardes zijn in deze relatie de verwerker, Stichting Lezen de verwerkingsverantwoordelijke. Voor de Bibliotheek *op school* bij andere hbo-opleidingen dan de pabo is nog geen Monitor beschikbaar.

Er worden door de Bibliotheek wel persoonsgegevens van docenten verwerkt in de Monitor zodat vragenlijsten vanuit de Monitor kunnen worden verstuurd. Deze verwerking staat vermeld in Bijlage 1 van de verwerkersovereenkomsten 4.0 die geschikt zijn wanneer schoolWise of V@school wordt gebruikt.

Gebruikt de Bibliotheek niet een van deze schoolbibliotheeksystemen? Dan moeten de verwerking van de persoonsgegevens van docenten rond de Monitor alsnog worden vastgelegd in de blanco verwerkersovereenkomst 4.0*

>> Vraag 6. Wat moet ik doen als de Bibliotheek naast de schoolbibliotheekdienst ook een regulier lidmaatschap wil aanbieden aan leerlingen/studenten?

Wat je moet doen

Als de Bibliotheek aan leerlingen/studenten een regulier lidmaatschap aanbiedt, naast de levering van de schoolbibliotheekdienst, moet je aanvullende maatregelen treffen.

Uitleg

Bibliotheeken geven jongeren die gebruikmaken van de Bibliotheek *op school* vaak de mogelijkheid om ook lid te worden van de Bibliotheek zelf. Het aangaan van een regulier lidmaatschap valt niet onder de verwerkersovereenkomst die de Bibliotheek met de onderwijsinstelling afsluit in het kader van de Bibliotheek *op school*. In deze context moet de Bibliotheek zorgen voor een legitiem lidmaatschap met de leerling/student, zoals ze dat met elk regulier lidmaatschap zou doen (lees voor een gedetailleerde beschrijving van deze werkwijze de documenten *Toelichting voor Bibliotheek bij toestemming lidmaatschap** en *Toelichting voor school bij toestemming lidmaatschap**).

Wanneer de Bibliotheek de mogelijkheid geeft om ook een regulier lidmaatschap aan te bieden aan jongeren die gebruik maken van de Bibliotheek *op school*, is er wél een aantal extra zaken dat goed moet worden geregeld. In deze situatie is het combineren van de leenhistorie van een jongere bij de schoolbibliotheek met de leenhistorie van het reguliere abonnement een punt van aandacht.

Wil de Bibliotheek niet de mogelijkheid aanbieden om de leenhistorie van een jongere bij de schoolbibliotheek te combineren met het reguliere abonnement, dan is het eenvoudig: in dat geval kan een leerling/student via de gebruikelijke manieren lid worden van de Bibliotheek,

bijvoorbeeld door zich via de website van de Bibliotheek of aan de balie in een bibliotheekvestiging in te schrijven. Wil de Bibliotheek wél een koppeling aanbieden tussen de leenhistorie van een jongere bij de schoolbibliotheek en het reguliere abonnement, dan is daar toestemming voor nodig. Tot 16 jaar kan deze toestemming alleen worden verleend door de ouders/verzorgers/voogd (verder: ouders). Van 16 tot 18 jaar mogen zowel ouders als de leerling/student dat doen en vanaf 18 jaar alleen de leerling/student zelf.

Voor het vragen van toestemming aan ouders kun je het document *Brief en toestemmingsformulier lidmaatschap Bibliotheek (ouder ondertekent)** gebruiken. Ouders kunnen in dit formulier aangeven of ze willen dat hun kind lid wordt, waarbij ze ook toestemming kunnen geven voor het combineren van de leenhistorie.

Wanneer de leerling/student zelf toestemming kan geven, dan kan *Brief en toestemmingsformulier lidmaatschap Bibliotheek (leerling/student ondertekent)** worden gebruikt. Ook de jongere zelf kan in dit document kiezen tussen wel en niet lid worden, en het al dan niet geven van toestemming voor het combineren van de leenhistorie.

Met de onderwijsinstelling kan worden afgesproken dat het informatiepakket voor nieuwe leerlingen/studenten ook de brief en het toestemmingsformulier voor lidmaatschap van de Bibliotheek bevat.

NB: Wanneer je Variant E van de ketens hanteert, geldt een andere werkwijze dan bij vraag 6 wordt genoemd. De werkwijze die hoort bij Variant E is terug te vinden bij de beschrijving van deze Variant, zie vraag 3.

Collectief lidmaatschap

Regelmatig krijgt een groep leerlingen/studenten een zogenaamd collectief lidmaatschap van de Bibliotheek, waarbij alle leerlingen/studenten van een groep of onderwijsinstelling een eigen abonnement bij de Bibliotheek krijgen. Het is belangrijk om te weten dat er in zo'n geval juridisch gezien sprake is van een verzameling afzonderlijke abonnementen van individuele leerlingen/studenten. Voor deze situatie gelden dan ook de regels van het individuele lidmaatschap.

Lidmaatschap online Bibliotheek

Wanneer bij een abonnement ook het aanbod van de online Bibliotheek van de KB is inbegrepen, dan wordt dat aanbod geleverd onder verantwoordelijkheid van de KB. Hiervoor hoeft de Bibliotheek dus geen extra privacymaatregelen te treffen.

>> Vraag 7. Wat moet geregeld worden wanneer de Bibliotheek géén schoolbibliotheekdienst levert, maar de onderwijsinstelling wel gegevens aanlevert om reguliere abonnementen aan te bieden?

Wat je moet doen

Als de Bibliotheek géén schoolbibliotheekdienst levert aan de onderwijsinstelling, maar aan leerlingen/studenten wél een regulier lidmaatschap aanbiedt op basis van persoonsgegevens die de onderwijsinstelling aanlevert, dan moeten over die uitwisseling afspraken worden gemaakt.

Uitleg

Bibliotheeken en onderwijsinstellingen kunnen samenwerken door jongeren de mogelijkheid te bieden lid te worden van de Bibliotheek. Bij deze samenwerking is er op drie mogelijke momenten sprake van de verwerking van persoonsgegevens: (1) wanneer de onderwijsinstelling en de Bibliotheek de leerlingen/studenten en ouders informeren over de mogelijkheid van dit lidmaatschap, (2) wanneer de onderwijsinstelling de gegevens van leerlingen/studenten die zich willen inschrijven beschikbaar stelt aan de Bibliotheek, en (3) wanneer de Bibliotheek de jongeren daadwerkelijk inschrijft als regulier lid.

1. Als het gaat om de promotie van dit lidmaatschap, kan het nodig zijn maatregelen te treffen. We noemen hier een manier om het goed te regelen: met de onderwijsinstelling kan worden afgesproken dat het informatiepakket voor nieuwe leerlingen/studenten ook een brief met informatie over de Bibliotheek en een inschrijfformulier voor lidmaatschap van de Bibliotheek bevat. Bekijk voor een gedetailleerde beschrijving van deze werkwijze de documenten *Toelichting voor Bibliotheek bij aangaan lidmaatschap (zonder de Bibliotheek op school)** en *Toelichting voor school bij aangaan lidmaatschap (zonder de Bibliotheek op school)**

Leerlingen/studenten tot 16 jaar kunnen voor dit lidmaatschap worden ingeschreven door hun ouders. Van 16 tot 18 jaar kunnen ouders dit nog steeds voor hun kinderen doen, maar kan de leerling/student zich ook zelf inschrijven. Vanaf 18 jaar kan de leerling/student dit alleen nog zelf doen.

In de situatie dat ouders hun kinderen kunnen inschrijven, kun je het document *Brief en inschrijfformulier lidmaatschap Bibliotheek - zonder de Bibliotheek op school (ouder ondertekent)** gebruiken. Wanneer de leerling/student zichzelf kan inschrijven, kan het document *Brief en inschrijfformulier lidmaatschap Bibliotheek – zonder de Bibliotheek op school (leerling/student ondertekent)** worden gebruikt.

2. Wanneer de onderwijsinstelling persoonsgegevens van leerlingen/studenten die zich willen inschrijven voor een regulier lidmaatschap beschikbaar stelt aan de Bibliotheek, is een verwerkersovereenkomst niet van toepassing. De onderwijsinstelling en Bibliotheek zijn namelijk beide verwerkingsverantwoordelijke. In deze situatie is het wél nodig om een Gegevensuitwisselingsovereenkomst* aan te gaan.
3. Als het gaat om het inschrijven van de leerling/student bij de Bibliotheek, moet de Bibliotheek zorgen voor een legitiem tot stand gekomen lidmaatschap met de leerling/student, zoals ze dat met elk regulier lidmaatschap zou doen. De gebruikelijke verplichtingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens bij het aangaan van een bibliotheekabonnement zijn hier van toepassing.

NB: deze werkwijze is ook geschikt om te gebruiken bij Variant E (zie vraag 3).

Vragen?

Heb je na het lezen van deze toelichting nog vragen over privacy bij de Bibliotheek *op school* in het voortgezet en beroepsonderwijs? Mail dan naar privacy@debibliotheekopschool.nl.

Disclaimer

Deze toelichting is een handreiking bij het omgaan met privacy in de context van de Bibliotheek *op school* (alle varianten behalve de Bibliotheek *op school* primair onderwijs). Deze toelichting en andere documenten waarnaar wordt verwezen, zijn mede opgesteld en getoetst door een juridische partner van de Bibliotheek *op school*. Hoewel de inhoud met zorg is samengesteld, kunnen fouten niet geheel worden uitgesloten. Stichting Lezen aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor (de gevolgen van) het handelen door uzelf of door derden op basis van de informatie in dit stuk en aanverwante stukken.

Colofon

© Stichting Lezen (2024)

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek *op school* (Stichting Lezen/KB, de nationale bibliotheek).

Tekst Hermien Lankhorst

Advies Koen Baaij, Marleen Wijnen, Liselotte Dessauvagie, Anneke Tiddens, Peter van Duijvenboden, Geert-Jan Davelaar, Caroline Heijer, Erwin Karst, Perry de Wit